

Bruselj, 19. junij 2018
(OR. en)

9702/18

Medinstitucionalna zadeva:
2018/0156 (NLE)

AVIATION 83
RELEX 508
CHINE 8

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: Sporazum o varnosti v civilnem letalstvu med Evropsko unijo in vlado Ljudske republike Kitajske

SPORAZUM
O VARNOSTI V CIVILNEM LETALSTVU
MED EVROPSKO UNIJO
IN VLADO LJUDSKE REPUBLIKE KITAJSKE

EVROPSKA UNIJA

in

VLADA LJUDSKE REPUBLIKE KITAJSKE,

v nadaljnjem besedilu: pogodbenici, STA SE –

ZAVEDAJOČ SE stalne usmeritve v večnacionalno načrtovanje, proizvodnjo in pretok izdelkov civilnega letalstva;

V ŽELJI po spodbujanju varnosti v civilnem letalstvu, kakovosti okolja in okoljske ustreznosti ter pospeševanju prostega pretoka izdelkov civilnega letalstva;

V ŽELJI po okrepitvi sodelovanja in povečanju učinkovitosti pri zadevah, povezanih z varnostjo v civilnem letalstvu;

OB UPOŠTEVANJU, da lahko njuno sodelovanje pozitivno prispeva k spodbujanju večje mednarodne uskladitve standardov in procesov;

OB UPOŠTEVANJU mogočega zmanjšanja gospodarskega bremena za letalsko industrijo zaradi odvečnih tehničnih inšpekcijskih pregledov, ocen in preskušanja;

ZAVEDAJOČ SE, da mora vsako vzajemno priznavanje ugotovitev glede skladnosti in certifikatov zagotavljati skladnost z veljavnimi tehničnimi predpisi ali standardi na enaki ravni, kot jo zagotavljajo postopki posamezne pogodbenice;

ZAVEDAJOČ SE, da je za vsako tako vzajemno priznavanje potrebno tudi stalno zaupanje posamezne pogodbenice v zanesljivost postopkov ugotavljanja skladnosti druge pogodbenice na vseh področjih, vključenih v Sporazum;

ZAVEDAJOČ SE, da si pogodbenici želita regulativnega sodelovanja na področju varnosti v civilnem letalstvu ter okoljskih preskusov in certifikatov na podlagi stalne komunikacije in vzajemnega zaupanja;

ZAVEDAJOČ SE zadevnih zavez pogodbenic v skladu z dvostranskimi, regionalnimi in večstranskimi sporazumi, ki obravnavajo varnost v civilnem letalstvu in okoljsko ustreznost –

DOGOVORILI O NASLEDNJEM:

ČLEN 1

Cilji

Cilji tega sporazuma so:

- (a) omogočiti vzajemno priznavanje, kot je opredeljeno v prilogah k temu sporazumu, ugotovitev glede skladnosti in certifikatov, ki jih izdajo pristojni organi vsake pogodbenice;
- (b) odpreti pot večnacionalni razsežnosti industrije civilnega letalstva;
- (c) olajšati in spodbuditi prosti pretok izdelkov in storitev civilnega letalstva;
- (d) spodbuditi sodelovanje za doseganje visoke ravni varnosti v civilnem letalstvu in okoljske ustreznosti.

ČLEN 2

Opredelitev pojmov

V tem sporazumu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „odobrena organizacija“ pomeni katero koli pravno osebo, ki jo pristojni organ katere koli pogodbenice potrdi za izvajanje privilegijev, povezanih z zadevami, ki spadajo na področje uporabe tega sporazuma;
- (b) „certifikat“ pomeni kakršno koli potrdilo, licenco ali drug dokument, ki se izda kot obrazec za priznavanje skladnosti, da izdelek, organizacija ali oseba civilnega letalstva izpolnjuje veljavne zahteve, ki izhajajo iz ustrezne zakonodaje zadevne pogodbenice;
- (c) „izdelek civilnega letalstva“ pomeni kateri koli civilni zrakoplov, letalski motor ali propeler ali podsklop, napravo ali del, vgrajen v zrakoplov ali namenjen vgradnji vanj;
- (d) „pristojni organ“ pomeni državno agencijo ali subjekt, ki ga je pogodbenica imenovala za namene tega sporazuma, da uveljavlja zakonito pravico do ugotavljanja skladnosti in spremljanja uporabe izdelkov, storitev, operacij ali certifikatov civilnega letalstva v pristojnosti posamezne pogodbenice, ter ki lahko sprejme izvršilni ukrep za zagotovitev, da ustrezajo veljavnim pravnim zahtevam v pristojnosti zadevne pogodbenice;

- (e) „pooblaščen zastopnik“ pomeni katero koli pravno ali fizično osebo, ki je zakonsko obvezana izvesti oceno skladnosti in zbrati ugotovitve v imenu Uprave za civilno letalstvo Kitajske;
- (f) „spremljanje“ pomeni redni nadzor, ki ga izvaja pristojni organ za ugotavljanje trajnega izpolnjevanja ustreznih veljavnih pravnih zahtev;
- (g) „tehnični predstavnik“ za vlado Ljudske republike Kitajske pomeni Upravo za civilno letalstvo Kitajske (CAAC), za Evropsko unijo pa Evropsko agencijo za varnost v letalstvu (EASA).

ČLEN 3

Področje uporabe

1. Obseg sodelovanja v okviru tega sporazuma zajema naslednja področja:
 - (a) certifikate plovnosti in spremljanje izdelkov civilnega letalstva;
 - (b) okoljske preskuse in certifikate izdelkov civilnega letalstva;
 - (c) certificiranje in spremljanje projektivnih in proizvodnih organizacij;

- (d) certificiranje in spremljanje organizacij za vzdrževanje;
- (e) licenciranje in usposabljanje osebja;
- (f) upravljanje zrakoplovov;
- (g) službe zračnega prometa in upravljanje zračnega prometa ter
- (h) druga področja ob upoštevanju prilog h Konvenciji o mednarodnem civilnem letalstvu, podpisani 7. decembra 1944 v Čikagu (v nadaljnjem besedilu: Konvencija).

2. Glede zadev s področja uporabe tega sporazuma pogodbenici oblikujeta priloge in povezane izvedbene postopke, v katerih opišeta pogoje in metode za vzajemno priznavanje ugotovitev glede skladnosti in certifikatov, po potrebi vključno s prehodnimi ureditvami, potem ko se strinjata, da so njihuni standardi, pravila, prakse, postopki in sistemi civilnega letalstva dovolj enakovredni ali skladni, da omogočajo priznavanje certifikatov in ugotovitev ene pogodbenice v imenu druge glede skladnosti z dogovorjenimi standardi. Tehnične razlike med sistemoma civilnega letalstva pogodbenic so obravnavane v prilogah.

ČLEN 4

Splošne obveznosti

1. Vsaka pogodbenica prizna ugotovitve glede skladnosti in certifikate pristojnih organov druge pogodbenice v skladu s pogoji iz prilog k temu sporazumu, po potrebi vključno s prehodnimi ureditvami, ki so del Sporazuma.
2. Razen če priloge k temu sporazumu tako določajo, se ta sporazum ne razlaga tako, da vključuje vzajemno priznavanje standardov ali tehničnih predpisov pogodbenc.
3. Ugotovitve pooblaščenih zastopnikov ali odobrenih organizacij, ki so na podlagi veljavne zakonodaje katere koli pogodbenice pooblaščene, da pridobijo enake ugotovitve kot pristojni organ, imajo za namene tega sporazuma enako veljavnost kot ugotovitve samega pristojnega organa.
4. Pogodbenici zagotavljata, da njuni pristojni organi ostanejo zmožni izpolnjevati svoje obveznosti iz tega sporazuma, vključno s prilogami.
5. Za zagotovitev trajnega zaupanja posamezne pogodbenice v zanesljivost postopkov ugotavljanja skladnosti druge pogodbenice lahko vsak tehnični predstavnik sodeluje pri notranjih dejavnostih zagotavljanja kakovosti druge pogodbenice v skladu s postopki iz prilog k temu sporazumu.

ČLEN 5

Ohranitev regulativne pristojnosti in zaščitni ukrepi

1. Nobena določba v tem sporazumu se ne sme razlagati tako, da omejuje pristojnost pogodbenice, da:
 - (a) prek svojih zakonodajnih, regulativnih in upravnih ukrepov določi stopnjo zaščite, za katero meni, da je ustrezna za varnost, okolje in tudi sicer glede na tveganja s področja uporabe tega sporazuma;
 - (b) sprejme vse ustrezne in takojšnje ukrepe, kadar obstaja upravičeno tveganje, da bi izdelek, storitev ali katera koli dejavnost s področja uporabe tega sporazuma lahko:
 - (i) ogrozila zdravje ali varnost oseb ali okolja;
 - (ii) bila neskladna z veljavnimi zakonodajnimi, regulativnimi ali upravnimi ukrepi te pogodbenice ali
 - (iii) kako drugače ne izpolnjevala zahtev s področja uporabe ustrezne priloge k temu sporazumu.

2. Kadar ena od pogodbenic sprejme ukrepe v skladu z odstavkom 1 tega člena, drugo pogodbenico pisno obvesti o sprejetju takih ukrepov v 15 delovnih dneh in navede razloge zanje.
3. Pogodbenici ukrepov, sprejetih v skladu s tem členom, ne razlagata kot kršitev določb tega sporazuma.

ČLEN 6

Obveščanje

1. Ob podpisu tega sporazuma si pogodbenici izmenjata podatke o ustreznih kontaktnih točkah za izvajanje tega sporazuma.
2. Vsa sporočila glede izvajanja tega sporazuma med pogodbenicama in/ali pristojnimi organi so v angleškem jeziku.
3. Pogodbenici druga drugi sporočita identiteto svojega pristojnega organa ali organov.

ČLEN 7

Regulativno sodelovanje, vzajemna pomoč in preglednost

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je druga pogodbenica obveščena o vseh ustreznih zakonih, predpisih, standardih in zahtevah ter sistemu izdajanja certifikatov prve pogodbenice.
2. Pogodbenici se medsebojno uradno obveščata o predlaganih pomembnih spremembah svojih zakonov, predpisov, standardov in zahtev ter sistemov izdajanja certifikatov, če te spremembe lahko vplivajo na ta sporazum. Če je to izvedljivo, pogodbenici druga drugi data priložnost za predložitev pripomb glede takih sprememb in take pripombe ustrezno upoštevata.
3. Tehnična predstavnika lahko oblikujeta postopke regulativnega sodelovanja v okviru tega sporazuma.
4. Zaradi preiskovanja in reševanja varnostnih vprašanj lahko pogodbenici druga drugi omogočita, da kot opazovalki sodelujeta pri nadzornih dejavnostih druge pogodbenice, kot so določene v ustrezni prilogi.
5. Zaradi nadzora in inšpekcijskih pregledov pristojni organi vsake pogodbenice pomagajo pristojnim organom druge pogodbenice, da pridobijo neoviran dostop do reguliranih subjektov v njeni pristojnosti.

ČLEN 8

Izmenjava informacij o varnosti

Pogodbenici se dogovorita, da brez poseganja v določbe člena 10 in ob upoštevanju svojih veljavnih zakonodaj:

- (a) druga drugi na zahtevo in pravočasno predložita informacije, ki so na voljo njunima tehničnima predstavnikoma, glede nezgod ali resnih incidentov ali dogodkov, ki zadevajo izdelke, storitve ali dejavnosti, zajete v prilogah k temu sporazumu, ter
- (b) izmenjata druge informacije o varnosti v skladu s postopki, ki jih oblikujeta tehnična predstavnika.

ČLEN 9

Sodelovanje pri izvršilnih dejavnostih

Pogodbenici se ob upoštevanju veljavnih zakonov in drugih predpisov dogovorita, da prek svojih tehničnih predstavnikov ali pristojnih organov na zahtevo in glede na razpoložljivost potrebnih virov zagotavljata medsebojno sodelovanje in pomoč pri preiskavah ali izvršilnih postopkih v okviru tega sporazuma. Poleg tega, kadar gre za skupne interese, vsaka pogodbenica drugo nemudoma uradno obvesti o kakršni koli preiskavi.

ČLEN 10

Zaupnost in varstvo lastniških podatkov in informacij

1. Vsaka pogodbenica se strinja, da ob upoštevanju kakršnih koli omejitev, uvedenih v skladu z njeno zakonodajo, ohranja zaupnost podatkov in informacij, ki jih na podlagi tega sporazuma prejme od druge pogodbenice.
2. Predvsem pa pogodbenici ob upoštevanju svojih veljavnih zakonodaj tretji osebi, vključno z javnostjo, ne razkrijeta nobenih podatkov in informacij ter ne dovolita pristojnemu organu, da tretji osebi, vključno z javnostjo, razkrije kakršne koli podatke in informacije, ki sta jih druga od druge prejeli v skladu s tem sporazumom in pomenijo poslovne skrivnosti, intelektualno lastnino, zaupne poslovne ali finančne informacije, lastniške podatke ali informacije, ki se nanašajo na preiskavo, ki poteka. V ta namen se ti podatki in informacije štejejo za zaupne, lastniške ali za poslovno skrivnost in so jasno označeni kot taki, kakor je to ustrezno.
3. Pogodbenica ali pristojni organ lahko ob predložitvi podatkov in informacij drugi pogodbenici ali pristojnemu organu druge pogodbenice določi dele podatkov in informacij, ki jih šteje za izvzete iz razkritja.
4. Če se pogodbenica ne strinja z določitvijo predloženih podatkov in informacij druge pogodbenice kot zaupnih, lastniških ali kot poslovne skrivnosti, pogodbenica, ki se ne strinja s todoločitvijo, zahteva posvetovanje z drugo pogodbenico v skladu z določbami člena 15 za razrešitev tega vprašanja.

5. Vsaka pogodbenica sprejme vse razumne previdnostne ukrepe za zaščito podatkov in informacij, prejetih v skladu s tem sporazumom, pred nepooblaščenim razkritjem.

6. Pogodbenica, ki na podlagi tega sporazuma prejme podatke in informacije od druge pogodbenice, ne pridobi nobenih lastninskih pravic na intelektualni ali industrijski lastnini, s tem ko jo prejme od druge pogodbenice,

ČLEN 11

Skupni odbor pogodbenic

1. Ustanovi se skupni odbor, v katerem so predstavniki obeh pogodbenic. Skupni odbor je odgovoren za učinkovito delovanje tega sporazuma in se srečuje v rednih presledkih zaradi ocenjevanja učinkovitosti njegovega izvajanja.

2. Skupni odbor lahko obravnava katero koli zadevo, povezano z delovanjem in izvajanjem tega sporazuma. Pristojen je zlasti za:

(a) reševanje kakršnih koli vprašanj, povezanih z uporabo in izvajanjem tega sporazuma, vključno z njegovimi prilogami;

(b) proučevanje načinov za krepitev delovanja tega sporazuma in dajanje ustreznih priporočil pogodbenicama za spremembo tega sporazuma v skladu s členom 17;

- (c) sprejemanje sprememb prilog;
 - (d) usklajevanje razvoja in sprejemanje novih prilog v skladu s členom 17 ter
 - (e) sprejemanje, kakor je ustrezno, delovnih postopkov glede regulativnega sodelovanja in preglednosti za vse dejavnosti iz člena 3.
3. Skupni odbor pripravi in sprejme svoj poslovnik.

ČLEN 12

Povrnitev stroškov

Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da so vse pristojbine ali takse, ki jih njen tehnični predstavnik naloži pravni ali fizični osebi, katere dejavnosti se urejajo s tem sporazumom, pravične, utemeljene in sorazmerne z zagotovljenimi storitvami ter da ne ustvarjajo ovire za trgovanje.

ČLEN 13

Drugi sporazumi

1. Razen če v prilogah k temu sporazumu ni določeno drugače, obveznosti iz sporazumov, ki jih je ena od pogodbenic sklenila s tretjo državo, ki ni pogodbenica tega sporazuma, nimajo ne moči ne vpliva glede druge pogodbenice tega sporazuma.
2. Ob začetku veljavnosti ta sporazum nadomesti kakršne koli dvostranske sporazume ali dogovore o varnosti na področju letalstva med vlado Ljudske republike Kitajske in državami članicami Evropske unije glede vseh zadev iz tega sporazuma, v zvezi s katerimi so bili sprejeti ukrepi v skladu z določbami člena 3.
3. Ob začetku veljavnosti tega sporazuma tehnična predstavnika sprejmeta potrebne ukrepe za spremembo ali odpoved predhodnih dogovorov med njimi, kakor je ustrezno.
4. Ob upoštevanju odstavka 2 tega člena ta sporazum ne vpliva na pravice in obveznosti pogodbenic v skladu s katerim koli drugim mednarodnim sporazumom.

ČLEN 14

Uporaba

1. Ta sporazum se na eni strani uporablja za regulativni sistem civilnega letalstva Ljudske republike Kitajske, na drugi strani pa za regulativni sistem civilnega letalstva Evropske unije.
2. Cilj obeh pogodbenic je čim bolj povečati koristi tega sporazuma z njegovo morebitno razširitvijo na tretje države. V ta namen skupni odbor, ustanovljen v skladu s členom 11, prouči, kakor je ustrezno, pogoje in postopke, vključno z vsemi potrebnimi spremembami tega sporazuma, ki bi bili potrebni za pristop tretjih držav k temu sporazumu.

ČLEN 15

Posvetovanja in reševanje nesoglasij

1. Pogodbenici si po najboljših močeh prizadevata, da bi kakršno koli njuno nesoglasje glede medsebojnega sodelovanja na podlagi tega sporazuma rešili na najnižji mogoči tehnični ravni s posvetovanjem v skladu z določbami iz prilog k temu sporazumu.

2. Če katerega koli nesoglasja ni mogoče rešiti, kot je predvideno v odstavku 1 tega člena, lahko kateri koli tehnični predstavnik nesoglasje predloži skupnemu odboru, ustanovljenemu v skladu s členom 11, ki se posvetuje o zadevi.

3. Brez poseganja v določbe odstavkov 1 in 2 tega člena lahko katera koli od pogodbenic zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico o kateri koli zadevi v zvezi s tem sporazumom. Druga pogodbenica začne posvetovanja ob času, o katerem se pogodbenici dogovorita v 45 dneh.

ČLEN 16

Začasna ustavitev obveznosti vzajemnega priznavanja

1. Pogodbenica lahko v celoti ali deloma začasno ustavi svoje obveznosti priznavanja, navedene v prilogi k temu sporazumu, kadar druga pogodbenica ne izpolnjuje svojih obveznosti iz tega sporazuma, vključno z njegovimi prilogami.

2. Pogodbenica pred začasno ustavitvijo svojih obveznosti priznavanja zahteva posvetovanja v skladu s členom 15. Če se s posvetovanji ne razreši nesoglasje, ki se nanaša na katero koli od prilog, lahko katera koli od pogodbenic uradno obvesti drugo o nameri, da začasno ustavi priznavanje ugotovitev glede skladnosti in certifikatov na podlagi priloge, zaradi katere se je pojavilo nesoglasje. Tako uradno obvestilo je pisno in podrobno navaja razloge za začasno ustavitev.

3. Taka začasna ustavitev začne veljati 30 dni po datumu uradnega obvestila, razen če pred koncem tega obdobja pogodbenica, ki je sprožila začasno ustavitev, druge pogodbenice pisno ne obvesti, da preklicuje svoje uradno obvestilo. Taka začasna ustavitev ne vpliva na veljavnost ugotovitev glede skladnosti in certifikatov, ki jih je zadevni pristojni organ pogodbenice izdal pred datumom začetka veljavnosti začasne ustavitve. Vsaka taka začasna ustavitev, ki je začela veljati, se lahko razveljavi takoj po izmenjavi dopisov med pogodbenicama.

ČLEN 17

Začetek veljavnosti, odpoved in spremembe

1. Ta sporazum, vključno s prilogami, začne veljati prvi dan drugega meseca, ki sledi dnevu, ko sta pogodbenici izmenjali diplomatski noti, s katerima sta potrdili zaključek postopkov, potrebnih za začetek veljavnosti tega sporazuma.
2. Ta sporazum, vključno s prilogami, je zavezujoč za obe pogodbenici in velja, dokler ga katera od njiju ne odpove.
3. Pogodbenica lahko kadar koli odpove ta sporazum šest mesecev po pisnem uradnem obvestilu drugi pogodbenici, razen če navedeno uradno obvestilo o odpovedi ni bilo umaknjeno pred potekom tega obdobja na podlagi soglasja pogodbenic.

4. Po obvestilu o odpovedi tega sporazuma v celoti ali posameznih prilog k Sporazumu pogodbenici še naprej izpolnjujeta svoje obveznosti iz tega sporazuma oziroma posameznih prilog k temu sporazumu vse do dneva začetka veljavnosti odpovedi.
5. Odpoved tega sporazuma ne vpliva na veljavnost certifikatov, ki jih pogodbenici izdata pod pogoji tega sporazuma, vključno s prilogami.
6. Pogodbenici lahko ta sporazum spremenita z vzajemnim pisnim soglasjem. Sprememba tega sporazuma začne veljati na datum zadnjega pisnega uradnega obvestila ene pogodbenice drugi, da so bili zaključeni notranji postopki za začetek veljavnosti. Spremembe prilog se izvedejo na podlagi sklepa skupnega odbora, ustanovljenega v skladu s členom 11.
7. Kadar želi pogodbenica spremeniti ta sporazum z odstranitvijo ali dodajanjem ene ali več prilog ter ohranitvijo drugih prilog, si pogodbenici prizadevata soglasno spremeniti ta sporazum v skladu s postopki iz tega člena. Če jima ne uspe doseči soglasja glede ohranitve drugih prilog, ta sporazum preneha veljati po izteku šestih mesecev od datuma obvestila, razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače.
8. Posamezna priloga, oblikovana po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma v skladu z določbami člena 3, začne veljati na podlagi sklepa skupnega odbora, ustanovljenega v skladu s členom 11.

V POTRDITEV TEGA sta spodaj podpisani osebi, ki sta v ta namen ustrezno pooblaščen, podpisali ta sporazum.

Sestavljeno v dveh izvodih v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem, švedskem in kitajskem jeziku, pri čemer je vsaka različica enako verodostojna. Pri razlikah v razlagi prevlada angleška različica.

ZA EVROPSKO UNIJO

ZA VLADO

LJUDSKE REPUBLIKE KITAJSKE

CERTIFICIRANJE PLOVNOSTI IN OKOLJSKE USTREZNOSTI

1. PODROČJE UPORABE

1.1. Ta priloga zajema (1) vzajemno priznavanje ugotovitev glede skladnosti, certifikatov in dokumentacije ter (2) tehnično podporo v zvezi s:

- (a) plovnostjo in stalno plovnostjo izdelkov civilnega letalstva (v nadaljnjem besedilu: izdelki);
- (b) projektivnimi in proizvodnimi organizacijami ter
- (c) hrupom, izpustom goriva in emisijami izpušnih plinov, vključno z emisijami ogljikovega dioksida, kadar je to ustrezno.

1.2. Rabljeni ali obnovljeni motorji, propelerji, deli in naprave ne spadajo na področje uporabe te priloge, kadar se obravnavajo posamično. Rabljeni zrakoplovi spadajo na področje uporabe te priloge.

1.3. Odobritve delov na zahtevo proizvajalca, izdane v okviru sistema Ljudske republike Kitajske za nadzor plovnosti, ne spadajo na področje uporabe te priloge.

2. OPREDELITEV POJMOV

2.1. V tej prilogi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „poročilo o oceni zrakoplova“ pomeni poročilo, ki ga pripravi skupina za oceno zrakoplova v skladu s poglavjem 15 predpisov CCAR-21-R4. Poročilo o oceni zrakoplova ni neposredno zajeto v certifikatu tipa CAAC ali potrdilu certifikata tipa, ampak je ocenjeno v okviru skupine za oceno zrakoplova v sistemu CAAC, da bi se podprli operativni vidiki za določen tip, za katere je odgovoren imetnik certifikata tipa;
- (b) „listina o odobritvi plovnosti“ pomeni deklaracijo osebe ali organizacije pod regulativnim nadzorom pogodbenice izvoznice, da je izdelek civilnega letalstva, ki ni celoten zrakoplov, v skladu z odobrenim projektom in je varen za uporabo. Obrazec CAAC AAC-038 in obrazec EASA št. 1 sta listini o odobritvi plovnosti;
- (c) „certifikacijski organ“ pomeni organ, ki je izdal certifikat projekta kot organ, ki izpolnjuje odgovornosti države projektiranja glede izdelka.
- (d) Spremembe projektov tipa so razvrščene na male in velike; „mala sprememba“ je sprememba, ki nima znatnega učinka na maso, ravnotežje, trdnost strukture, zanesljivost, obratovalne značilnosti, hrup, izpust goriva, emisije izpušnih plinov ali druge značilnosti, ki vplivajo na plovnost izdelka. Vse druge spremembe so „velike spremembe“;

- (e) „certifikat projekta“ pomeni obliko priznavanja pogodbenice, da projekt ali sprememba projekta izdelka civilnega letalstva ustreza standardom plovnosti ter, kot je ustrezno, izpolnjuje zahteve glede varstva okolja, zlasti glede hrupa, izpusta goriva ali emisij izpušnih plinov, kot so določeni v veljavni zakonodaji zadevne pogodbenice;
- (f) „s projektom povezane operativne zahteve“ pomenijo operativne, tudi okoljske zahteve, ki vplivajo na konstrukcijske značilnosti izdelka ali projektne podatke, ki se nanašajo na delovanje ali vzdrževanje izdelka in zaradi katerih izdelek izpolnjuje pogoje za določeno vrsto delovanja;
- (g) „izvoz“ pomeni proces, s katerim se izdelek civilnega letalstva sprosti iz enega regulativnega sistema v drugega;
- (h) „izvozno spričevalo o plovnosti“ pomeni izvozno deklaracijo pogodbenice izvoznice – ali v primeru rabljenega zrakoplova izvozno deklaracijo pristojnega organa države registracije, iz katere se izdelek izvaža –, da celoten zrakoplov izpolnjuje zahteve glede plovnosti in okoljske zahteve, ki jih je priglasila pogodbenica uvoznica;
- (i) „pogodbenica izvoznica“ pomeni pogodbenico, iz katere sistema za nadzor proizvodnje se izvaža izdelek civilnega letalstva;

- (j) „uvoz“ pomeni proces, s katerim se izvožen izdelek civilnega letalstva uvede v regulativni sistem;
- (k) „pogodbenica uvoznica“ pomeni pogodbenico, v katero se uvaža izdelek civilnega letalstva;
- (l) „odobritev projekta spremembe“ pomeni certifikat projekta, ki ga Uprava za civilno letalstvo Kitajske izda za odobritev manjših sprememb odobrenega projekta tipa, ki jih uvede organizacija ali oseba, ki ni imetnik odobritve projekta tipa;
- (m) „podatki o operativni ustreznosti“ pomenijo sklop podatkov, ki jih morajo predložiti proizvajalci zrakoplovov in jih je treba odobriti v skladu z delom 21.A.15(d) EASA v okviru Uredbe (EU) št. 748/2012. Podatki o operativni ustreznosti so odobreni kot del certifikata tipa, ki ga izda tehnični predstavnik Evropske unije, da bi se podprli operativni vidiki za določen tip, za katere je odgovoren imetnik certifikata tipa;
- (n) „certifikat o proizvodnji“ pomeni certifikat, ki ga ena od pogodbenic izda organizaciji, ki izpolnjuje zahteve iz veljavne zakonodaje na področju proizvodnje v zadevni pogodbenici;
- (o) „organ za potrjevanje“ pomeni tehničnega predstavnika, ki v skladu s to prilogo samodejno prizna ali potrdi certifikat, ki ga je izdal certifikacijski organ.

3. ODBOR ZA NADZOR CERTIFICIRANJA

3.1. Ustanovitev in sestava Odbora za nadzor certificiranja

3.1.1. Ustanovi se tehnično usklajevalno telo pod skupnim vodstvom tehničnih predstavnikov, imenovano Odbor za nadzor certificiranja, ki je odgovoren skupnemu odboru pogodbenic. V njem so predstavniki vsakega od tehničnih predstavnikov.

3.1.2. Odbor za nadzor certificiranja sprejme svoj poslovnik.

3.1.3. Skupno vodstvo lahko povabi dodatne sodelujoče, da pomagajo izpolniti mandat Odbora za nadzor certificiranja.

3.2. Mandat

3.2.1. Odbor za nadzor certificiranja se sestaja v rednih časovnih presledkih, da bi zagotavljal učinkovito delovanje in izvajanje te priloge. Njegove naloge so zlasti:

(a) prispevanje k zmanjševanju razlik v regulativnih sistemih, standardih in postopkih certificiranja pogodbenic;

(b) priprava, odobritev in revizija tehničnih izvedbenih postopkov iz točke 4.2;

- (c) izmenjava informacij o pomembnih pomislekih glede varnosti in po potrebi razvoj akcijskih načrtov za njihovo obravnavanje;
- (d) reševanje tehničnih vprašanj, ki spadajo med odgovornosti pristojnih organov in vplivajo na izvajanje te priloge;
- (e) po potrebi razvoj učinkovitih sredstev za sodelovanje, tehnično podporo in izmenjavo informacij glede varnostnih in okoljskih zahtev, sistemov certificiranja ter sistemov upravljanja kakovosti in standardizacije;
- (f) predlaganje sprememb v zvezi s to prilogo skupnemu odboru pogodbenic;
- (g) v skladu z določbami točke 5.2.2 opredelitev postopkov za zagotovitev trajnega zaupanja posamezne pogodbenice v zanesljivost postopkov ugotavljanja skladnosti druge pogodbenice;
- (h) analiziranje izvajanja postopkov iz odstavka (g) in ukrepanje v zvezi s tem.

3.2.2. Odbor za nadzor certificiranja o nerešenih vprašanjih poroča skupnemu odboru pogodbenic in zagotavlja izvajanje odločitev, ki jih je v zvezi s to prilogo sprejel skupni odbor pogodbenic.

4. IZVAJANJE

4.1. Pristojni organi

4.1.1. Pristojni organi za certificiranje projekta so:

- (a) za vlado Ljudske republike Kitajske: Uprava za civilno letalstvo Kitajske (CAAC) in
- (b) za Evropsko unijo: Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA).

4.1.2. Pristojni organi za certificiranje proizvodnje so:

- (a) za vlado Ljudske republike Kitajske: Uprava za civilno letalstvo Kitajske (CAAC) in
- (b) za Evropsko unijo: Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) in pristojni organi držav članic Evropske unije.

4.2. Tehnični izvedbeni postopki

4.2.1. Odbor za nadzor certificiranja razvije delovne postopke, imenovane „tehnični izvedbeni postopki“, za olajšanje izvajanja te priloge, zlasti z opredelitvijo zahtev glede vmesnikov in dejavnosti pristojnih organov.

- 4.2.2. Ti tehnični izvedbeni postopki bodo obravnavali razlike med sistemi pogodbenic za certificiranje plovnosti in okoljske ustreznosti.
- 4.3. Izmenjava in varstvo zaupnih in lastniških podatkov in informacij
- 4.3.1. Za podatke in informacije, ki se izmenjajo v okviru dejavnosti s področja uporabe te priloge, veljajo določbe člena 10 tega sporazuma.
- 4.3.2. Narava in vsebina podatkov in informacij, izmenjanih v okviru dejavnosti potrjevanja, sta omejeni na to, kar je potrebno za dokazovanje skladnosti z veljavnimi tehničnimi zahtevami, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih.
- 4.3.3. Vsako nesoglasje glede zahtevka pristojnega organa ali tehničnega agenta po podatkih in informacijah bi bilo treba obravnavati na podlagi procesa postopnega stopnjevanja, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih. Vsaka pogodbenica ohrani pravico, da nesoglasje predloži v reševanje Odboru za *nadzor certificiranja*.
- 4.4. Projekt
- 4.4.1. Splošne določbe
- 4.4.1.1. Ta priloga zajema vse certifikate projekta in njihove spremembe na področju uporabe, opredeljenem v točki 1 te priloge, in zlasti:
- (a) certifikate tipa, vključno s podatki o operativni ustreznosti, kadar je to primerno;

- (b) dodatne certifikate tipa, vključno s podatki o operativni ustreznosti, kadar je to primerno;
- (c) odobritve projekta spremembe;
- (d) odobritve projekta popravila;
- (e) odobritve delov in naprav.

4.4.1.2. Certifikati tipa z omejitvami, ki jih izda evropski tehnični predstavnik, in certifikati tipa za zrakoplove omejene kategorije, ki jih izda kitajski tehnični predstavnik, bosta tehnična predstavnik obravnavala za vsak primer posebej, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.4.1.3. Za izvajanje te priloge se pogodbenici dogovorita, da se ob upoštevanju zahtev za nadaljnje kvalifikacije iz točke 5 te priloge:

- (a) v evropskem regulativnem sistemu dokazovanje sposobnosti katere koli projektivne organizacije, da prevzema svoje odgovornosti, ustrezno nadzira na podlagi sistema certificiranja projektivne organizacije;

- (b) v kitajskem regulativnem sistemu dokazovanje sposobnosti projektivne organizacije zagotovi na podlagi sistema zagotavljanja projektov in neposrednih kontrol, ki jih izvaja tehnični predstavnik. Ta sistem zagotavlja enakovredno neodvisno raven preverjanja skladnosti.

4.4.1.4. Vloga za certifikat projekta se, kadar je to ustrezno in kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih, prek certifikacijskega organa predloži organu za potrjevanje.

4.4.2. Raven vključenosti organa za potrjevanje

4.4.2.1. Raven vključenosti organa za potrjevanje med postopki potrjevanja, navedenimi v točki 4.4.5 te priloge in podrobno opredeljenimi v tehničnih izvedbenih postopkih, je odvisna predvsem od:

- (a) izkušenj pristojnega organa in njegovih evidenc o drugi pogodbenici kot certifikacijskem organu;
- (b) izkušenj, ki jih je zadevni organ za potrjevanje že pridobil pri prejšnjih postopkih potrjevanja v sodelovanju s pristojnim organom druge pogodbenice;
- (c) narave potrjenega projekta, uspešnosti in izkušenj prosilca z organom za potrjevanje ter

(d) rezultatov ocen zahtev glede začetnih in nadaljnjih kvalifikacij, kot so določene v točki 5.2.

4.4.2.2. Organ za potrjevanje bo pri prvem potrjevanju dane kategorije izdelka izvedel posebne postopke in pregled, zlasti v zvezi s postopki in metodami certifikacijskega organa, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih. Glede vsake dodatne vloge v dani kategoriji izdelka, ki je prejeta pred dokončanjem prvega potrjevanja, organ za potrjevanje za vsak primer posebej določi, ali bodo izvedeni posebni postopki in pregled ter v kakšnem obsegu.

4.4.2.3. Odbor za nadzor certificiranja redno meri, spremlja in pregleduje učinkovito izvajanje zgoraj navedenih načel, pri čemer uporablja metriko, opredeljeno v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.4.3. Osnova za certifikacijo

4.4.3.1. Za izdajo certifikata tipa organ za potrjevanje upošteva standarde plovnosti za svoj podoben izdelek, ki so veljali na datum dejanske predložitve vloge za certifikat, ki ga je določil certifikacijski organ, in ki jih po potrebi dopolnjujejo dodatni tehnični pogoji, kot so opredeljeni v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.4.3.2. Zahteve glede varstva okolja, ki se upoštevajo v postopku potrjevanja certifikata tipa, so veljavne zahteve, ki so se v pogodbenici organa za potrjevanje uporabljale na datum, ko je bila organu za potrjevanje predložena vloga za potrditev.

4.4.3.3. Organ za potrjevanje po potrebi navede kakršna koli:

- (a) izvzetja iz veljavnih standardov;
- (b) odstopanja od veljavnih standardov;
- (c) izravnalne dejavnike, ki ob neizpolnjevanju veljavnih standardov zagotavljajo enakovredno raven varnosti.

4.4.3.4. Organ za potrjevanje navede kakršen koli poseben pogoj, ki ga uporabi ali namerava uporabiti, če povezana plovnostna koda ne vsebuje zadostnih ali ustreznih standardov za varnost izdelka, ker:

- (a) ima izdelek nove ali neobičajne konstrukcijske značilnosti v zvezi s konstrukcijsko prakso, na kateri temeljijo veljavne plovnostne kode,
- (b) je nameravana raba izdelka nekonvencionalna ali

- (c) so izkušnje z drugimi podobnimi izdelki v uporabi ali izdelki, ki imajo podobne konstrukcijske značilnosti, pokazale, da bi lahko nastopile nevarne okoliščine.

4.4.3.5. Organ za potrjevanje pri opredeljevanju izvzetij, odstopanj, izravnalnih dejavnikov ali posebnih pogojev ustrezno upošteva izvzetja, odstopanja, izravnalne dejavnike ali posebne pogoje certifikacijskega organa in ni zahtevnejši glede izdelkov, ki naj bi jih potrdil, kot bi bil glede podobnih lastnih izdelkov. Organ za potrjevanje uradno obvesti certifikacijski organ o vseh takih izvzetjih, odstopanjih ali posebnih pogojih.

4.4.4. Postopek certificiranja projekta

4.4.4.1. Certifikacijski organ zagotovi, da organ za potrjevanje prejme vse pomembne podatke in informacije, kot so opredeljeni v tehničnih izvedbenih postopkih, ki jih organ za potrjevanje potrebuje, da bi se seznanil in ostal seznanjen s projektom in certificiranjem izdelkov civilnega letalstva, ki jih je treba potrditi.

4.4.4.2. Organ za potrjevanje izda certifikat tipa za zrakoplov, motor ali propeler, kadar:

- (a) je certifikacijski organ izdal svoj certifikat;
- (b) certifikacijski organ potrdi organu za potrjevanje, da je izdelek skladen z osnovo za certifikacijo, kot je določena v točki 4.4.3;

- (c) so bila rešena vsa vprašanja, ki so se pojavila med postopkom potrjevanja, ki ga je izvedel organ za potrjevanje, in
- (d) je prosilec izpolnil dodatne upravne zahteve, kot so opredeljene v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.4.4.3. Da bi prosilec pridobil in obdržal potrjen certifikat projekta v skladu z določbami iz te priloge, hrani in certifikacijskemu organu da na voljo vse pomembne projektne informacije, načrte in poročila o preskušanjih, vključno z evidenco inšpekcijskih pregledov za certificirani izdelek, s čimer zagotovi informacije, potrebne za zagotavljanje stalne plovnosti in skladnosti izdelka z veljavnimi zahtevami glede varstva okolja.

4.4.5. Postopek potrjevanja in postopek samodejnega priznavanja

4.4.5.1. Certifikati projekta, ki jih je izdal certifikacijski organ ali so v postopku izdaje, so bodisi samodejno priznani bodisi jih potrdi organ za potrjevanje:

- (a) Kar zadeva certifikate, ki jih je treba potrditi, organ za potrjevanje izda lasten certifikat na podlagi postopka potrjevanja, kar pomeni primerno raven vključenosti, ki je opredeljena v skladu z načeli iz točke 4.4.2 in podrobno opisana v tehničnih izvedbenih postopkih.

(b) Kar zadeva certifikate, ki so samodejno priznani, organ za potrjevanje prizna in sprejme certifikate certifikacijskega organa, ne da bi izvedel tehnično preiskavo ali postopek potrjevanja. V tem primeru organ za potrjevanje certifikat, ki ga je izdal certifikacijski organ, prizna kot enakovreden svojemu certifikatu, izdanemu v skladu z zakonodajo in postopki organa za potrjevanje. Organ za potrjevanje ne izda ustreznega certifikata.

4.4.5.2. Ob upoštevanju določb točke 4.4.2 postopek potrjevanja, kot je podrobno določen v tehničnih izvedbenih postopkih, v največjem možnem obsegu temelji na tehničnih ocenah, preskušanjih, inšpekcijskih pregledih in certificiranju skladnosti, ki jih opravlja drugi tehnični predstavnik.

4.4.5.3. Načini priznavanja in potrjevanja certifikatov so predstavljeni v točki 9 te priloge (Dodatek 1 – Načini priznavanja in potrjevanja certifikatov).

4.4.6. Prenos certifikata

4.4.6.1. Če imetnik certifikata projekta prenese svoj certifikat na drugo osebo, tehnični predstavnik, pristojen za certifikat projekta, o prenosu nemudoma uradno obvesti drugega tehničnega predstavnika in uporabi dogovorjeni postopek v zvezi s prenosom certifikatov, kot je opredeljen v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.4.7. S projektom povezane operativne zahteve

4.4.7.1. Tehnična predstavnika zagotavljata, da se v postopku potrjevanja po potrebi izmenjajo podatki in informacije v zvezi s projektom povezanimi operativnimi zahtevami,.

4.4.7.2. Organ za potrjevanje lahko ob upoštevanju dogovora med tehničnima predstavnikoma za nekatere s projektom povezane operativne zahteve sprejme izjavo o skladnosti certifikacijskega organa.

4.4.8. Operativni dokumenti in podatki v zvezi s tipom

4.4.8.1. Certifikacijski organ odobri ali sprejme nekatere sklope operativnih dokumentov in podatkov v zvezi z določenim tipom, vključno s podatki o operativni ustreznosti v sistemu Evropske unije in poročili o oceni zrakoplova v kitajskem sistemu, ki jih predloži imetnik certifikata tipa.

4.4.8.2. Ti operativni dokumenti in podatki se lahko samodejno priznajo ali pa jih potrdi organ za potrjevanje, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.4.9. Sočasno certificiranje

4.4.9.1. Če se tako medsebojno dogovorijo prosilec in oba tehnična predstavnika, se lahko po potrebi uporabi postopek sočasnega certificiranja, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih. Oba tehnična predstavnika priznavata morebitne koristi takega postopka.

4.5. Proizvodnja

4.5.1. Ker se sistema pogodbenic za proizvodnjo izdelkov civilnega letalstva štejeta za dovolj primerljiva, pogodbenica uvoznica prizna sistem druge pogodbenice za certificiranje in nadzor proizvodnje s področja uporabe te priloge ob upoštevanju določb točk 4.5.2 do 4.5.10.

4.5.2. Ob upoštevanju določb točk 4.5.4 in 4.5.5 ter razen če se tehnična predstavnika nista dogovorila drugače, tehnični predstavnik pogodbenice uvoznice proizvajalcu, ki opravlja dejavnosti primarno v pogodbenici izvoznici, ne izda odobritve za proizvodnjo.

4.5.3. Uporabljajo se tudi določbe točk 4.5.1:

- (a) če odgovornosti države projektiranja izvaja tretja država, če je pristojni organ pogodbenice izvoznice skupaj z organom države projektiranja opredelil in izvajal postopke za nadziranje povezave med imetnikom certifikata projekta in imetnikom certifikata proizvodnje;

- (b) za proizvodnjo delov in naprav, ki jih proizvaja imetnik samostojnega certifikata o proizvodnji, ki opravlja dejavnosti primarno zunaj ozemelj pogodbenic;
- (c) na podlagi pregleda, ki ga tehnična predstavnik opravi za vsak primer posebej, za proizvodnjo motorjev in propelerjev, ki jih proizvaja imetnik samostojnega certifikata o proizvodnji, ki opravlja dejavnosti primarno zunaj ozemelj pogodbenic.

4.5.4. Pogodbenici se strinjata, da se lahko certifikat o proizvodnji, ki ga pristojni organ pogodbenice izvoznice izda organizacijam, ki opravljajo dejavnosti primarno na ozemlju navedene pogodbenice, in ki se prizna v skladu z določbami točke 4.5.1, razširi, tako da vključuje proizvodne lokacije in zmogljivosti na ozemlju druge pogodbenice ali tretje države, ne glede na pravni status teh proizvodnih lokacij in zmogljivosti ter tip aeronavtičnega izdelka, ki se proizvaja na teh lokacijah. V tem primeru je pristojni organ pogodbenice izvoznice še naprej odgovoren za nadzor teh proizvodnih lokacij in zmogljivosti, pogodbenica uvoznica pa ne izda svojega certifikata za isti izdelek.

4.5.5. Dogovori glede nadzora proizvodnih lokacij in zmogljivosti na ozemlju druge pogodbenice, ki sta jih tehnična predstavnik sklenila ob začetku veljavnosti tega sporazuma, se ne spremenijo brez soglasja obeh tehničnih predstavnikov.

- 4.5.6. Tehnična predstavnik za vsak primer posebej pregledata samostojne certifikate o proizvodnji, ki jih je tehnični predstavnik ene od pogodbenic izdal proizvodnim organizacijam na ozemlju druge pogodbenice in so še vedno veljavni ob začetku veljavnosti tega sporazuma. Na podlagi posvetovanja z imetniki certifikata o proizvodnji lahko nekateri certifikati o proizvodnji prenehajo veljati v razumnem času.
- 4.5.7. Kadar je za imetnika certifikata o proizvodnji pristojen pristojni organ ene pogodbenice, za imetnika certifikata projekta pa pristojni organ druge pogodbenice, tehnična predstavnik določita postopke za opredelitev odgovornosti posamezne pogodbenice pri nadzoru povezave med imetnikom certifikata projekta in imetnikom certifikata o proizvodnji.
- 4.5.8. Glede izvoza izdelka civilnega letalstva v okviru te priloge imetnik certifikata projekta in proizvodna organizacija, kadar nista isti pravni subjekt, skleneta ustrezne dogovore za zagotovitev zadovoljivega usklajevanja med proizvodnjo in projektiranjem ter ustrezne podpore stalni plovnosti izdelkov v civilnem letalstvu.
- 4.5.9. Seznam imetnikov kitajskih certifikatov o proizvodnji, vključno z imetniki kitajskih odobritev odredb o tehničnih standardih, katerih proizvodnjo priznava Evropska unija, bo tehnični predstavnik Evropske unije objavil in redno posodabljal v svoji uradni publikaciji.

4.5.10. Izdelke, ki so proizvedeni v skladu z zahtevami glede „proizvodnje na podlagi certifikata tipa“ v kitajskem letalskem regulativnem sistemu ali v skladu s postopkom „proizvodnje brez odobritve proizvodne organizacije“ v letalskem regulativnem sistemu Evropske unije, bosta tehnična predstavnik obravnavala za vsak primer posebej.

4.6. Izvozni certifikati in obrazci

4.6.1. Obrazci

4.6.1.1. Obrazci pogodbenice izvoznice so:

- (a) kadar je pogodbenica izvoznica Ljudska republika Kitajska: obrazec CAAC AAC-157 za nov in rabljen zrakoplov ter obrazec AAC-038 za druge nove izdelke;
- (b) kadar je pogodbenica izvoznica Evropska unija: obrazec EASA št. 27 za nov in rabljen zrakoplov ter obrazec EASA št. 1 za druge nove izdelke.

4.6.2. Nov zrakoplov

4.6.2.1. Kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih, pristojni organ pogodbenice izvoznice ali odobrene proizvodne organizacije, kot je ustrezno, izda izvozno spričevalo o plovnosti (obrazec CAAC št. 157 ali obrazec EASA št. 27), s katerim potrjuje, da zrakoplov:

- (a) ustreza projektu tipa, ki ga je pogodbenica uvoznica odobrila v skladu s to prilogo;
- (b) je v stanju, primernem za varno uporabo, vključno z izpolnjevanjem veljavnih plovnostnih zahtev pogodbenice uvoznice, kot jih je priglasila ta pogodbenica, in
- (c) izpolnjuje vse dodatne zahteve, ki jih je predpisala pogodbenica uvoznica, kot jih je priglasila ta pogodbenica.

4.6.2.2. Pogodbenica uvoznica ob upoštevanju določb točke 4.5 te priloge za nov zrakoplov prizna izvozno spričevalo o plovnosti pogodbenice izvoznice.

4.6.3. Rabljen zrakoplov

4.6.3.1. Pristojni organ države registracije, iz katere se izdelek izvaža, za rabljen zrakoplov, za katerega je pogodbenica uvoznica odobrila certifikat projekta, izda izvozno spričevalo o plovnosti, s katerim potrjuje, da zrakoplov:

- (a) ustreza projektu tipa, ki ga je pogodbenica uvoznica odobrila v skladu s to prilogo;
- (b) je v stanju, primernem za varno uporabo, vključno z izpolnjevanjem vseh veljavnih plovnostnih zahtev pogodbenice uvoznice, kot jih je priglasila ta pogodbenica;
- (c) je bil med svojo življenjsko dobo ustrezno vzdrževan ob uporabi odobrenih postopkov in metod, kot dokazujejo tehnične knjige in evidence o vzdrževanju, in
- (d) izpolnjuje vse dodatne zahteve, ki jih je predpisala pogodbenica uvoznica, kot jih je priglasila ta pogodbenica.

4.6.3.2. Rabljen zrakoplov se lahko izvozi le, če obstaja imetnik certifikata tipa ali certifikata tipa z omejitvami / certifikata tipa za omejene kategorije, ki zagotovi stalno plovnost zadevnega zrakoplova.

4.6.3.3. Glede rabljenih zrakoplovov, proizvedenih v okviru sistema pogodbenice za nadzor proizvodnje, se vsaka pogodbenica strinja, da na zahtevo pomaga drugi pogodbenici pri pridobivanju podatkov in informacij glede:

- (a) konfiguracije zrakoplova v času, ko je zapustil proizvajalca, ter
- (b) naknadnih sprememb in popravil na zrakoplovu, ki jih je odobrila.

4.6.3.4. Pogodbenica uvoznica lahko zahteva evidence o inšpekcijskih pregledih in vzdrževanju, kot so podrobno določene v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.6.3.5. Če pristojni organ pogodbenice izvoznice v procesu ocenjevanja statusa plovnosti rabljenega zrakoplova, ki naj bi se izvozil, ne more izpolniti vseh zahtev iz točke 4.6.3.1 ali 4.6.3.3:

- (a) o tem uradno obvesti pristojni organ pogodbenice uvoznice;
- (b) s pristojnim organom pogodbenice uvoznice, kakor je določeno v tehničnih izvedbenih postopkih, uskladi sprejetje oziroma zavrnitev izvzetij iz veljavnih zahtev in
- (c) pri izvažanju izdelka dokumentira morebitna sprejeta izvzetja.

4.6.4. Nov izdelek civilnega letalstva, ki ni celoten zrakoplov

4.6.4.1. Kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih, pristojni organ pogodbenice izvoznice ali odobrene proizvodne organizacije, kot je ustrezno, izda listino o odobritvi plovnosti (obrazec CAAC AAC-038 ali obrazec EASA št. 1), s katerim potrjuje, da nov izdelek civilnega letalstva (ki ni celoten zrakoplov):

- (a) ustreza podatkom o projektu, ki jih je odobrila pogodbenica uvoznica;
- (b) je v stanju, ki zagotavlja varno obratovanje, in
- (c) izpolnjuje vse dodatne zahteve, ki jih je predpisala pogodbenica uvoznica, kot jih je priglasila ta pogodbenica.

4.6.4.2. Pogodbenica uvoznica ob upoštevanju določb točke 4.5 te priloge sprejme listino o odobritvi plovnosti pogodbenice izvoznice.

4.7. Stalna plovnost

4.7.1. Tehnična predstavnik sta zavezana ukrepanju za odpravo nevarnih okoliščin pri izdelkih, za katere opravljata vlogo certifikacijskega organa.

- 4.7.2. Pristojni organ ene pogodbenice glede izdelkov civilnega letalstva, načrtovanih ali proizvedenih v okviru njenega projektivnega ali proizvodnega sistema, na zahtevo pomaga pristojnemu organu druge pogodbenice pri določanju kakršnih koli ukrepov, ki se štejejo za potrebne za stalno plovnost izdelkov.
- 4.7.3. Kadar je zaradi težav z obratovanjem ali drugih morebitnih varnostnih vprašanj, ki vplivajo na izdelek s področja uporabe te priloge, uvedena preiskava, ki jo izvede certifikacijski organ, tehnični predstavnik druge pogodbenice na zahtevo podpre to preiskavo in izmenja relevantne informacije, ki mu jih sporočijo zadevni regulirani subjekti, o okvarah, napakah pri delovanju, pomanjkljivostih ali drugih pojavih, ki vplivajo na izdelek.
- 4.7.4. Šteje se, da obveznosti imetnika certifikata glede poročanja certifikacijskemu organu in mehanizmu za izmenjavo informacij, določenemu s to prilogo, izpolnjujejo obveznost posameznega imetnika certifikata, da organu za potrjevanje poroča o okvarah, napakah pri delovanju, pomanjkljivostih ali drugih pojavih.
- 4.7.5. Ukrepi za odpravo nevarnih okoliščin in izmenjavo informacij o varnosti iz točk 4.7.1 do 4.7.4 se določijo v tehničnih izvedbenih postopkih.

4.7.6. Tehnična predstavnika pogodbenic se medsebojno obveščata o vseh obveznih informacijah o stalni plovnosti izdelkov civilnega letalstva, ki so načrtovani ali proizvedeni v okviru sistema pogodbenice za nadzor in spadajo na področje uporabe te priloge.

4.7.7. Morebitne spremembe plovnostnega statusa certifikata, ki ga je izdal tehnični predstavnik ene od pogodbenic, se pravočasno sporoči tehničnemu predstavniku druge pogodbenice.

5. KVALIFIKACIJE PRISTOJNIH ORGANOV

5.1. Zahteve glede kvalifikacij za priznavanje ugotovitev in certifikatov

5.1.1. Vsaka pogodbenica vzdržuje strukturiran in učinkovit sistem za certificiranje in nadzor za različne dejavnosti s področja uporabe te priloge, med drugim tudi:

- (a) pravno in regulativno strukturo, ki zlasti zagotavlja regulativna pooblastila za nadzor nad reguliranimi subjekti;
- (b) organizacijsko strukturo, vključno z jasnim opisom odgovornosti;
- (c) zadostne vire, vključno z ustrezno usposobljenim osebjem z zadostnim znanjem, izkušnjami in usposabljanjem;

- (d) ustrezne procese, ki so dokumentirani v okviru politik in postopkov;
- (e) dokumentacijo in evidenco;
- (f) uveljavljen program inšpekcijskih pregledov, ki zagotavlja enotno raven izvajanja regulativnega okvira med različnimi deli sistema za nadzor.

5.2. Začetne in nadaljnje kvalifikacije pristojnih organov

5.2.1. Začetne kvalifikacije pristojnih organov

5.2.1.1. Ob upoštevanju določb točke 5.2.1.3 in zaradi procesa za krepitev zaupanja, ki se je začel izvajati pred podpisom tega sporazuma, se šteje, da pristojni organi iz točke 4.1 izpolnjujejo zahteve iz točke 5.1.

5.2.1.2. Zlasti sta lahko obe pogodbenici na podlagi začetnih medsebojnih ocen sklenili, da sta bila sistema za nadzor varnosti obeh pogodbenic ob podpisu tega sporazuma dovolj združljiva, da se je lahko sprejela ta priloga.

5.2.1.3. Pogodbenici sta se strinjali, da bodo stopnje zanesljivosti certifikatov, odobritev in ugotovitev glede skladnosti na področju projektiranja in proizvodnje med zadevnimi postopki pristojnih organov za priznavanje in potrjevanje v okviru te priloge v prehodnem obdobju različne.

- 5.2.1.4. Pogodbenici se še naprej pogosto medsebojno ocenjujeta, kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih.
- 5.2.2. Nadaljnje kvalifikacije pristojnih organov
- 5.2.2.1. Da bi pogodbenici ohranili vzajemno zaupanje v sistem druge strani, tehnična predstavnika redno ocenjujeta, ali pristojni organi druge pogodbenice izpolnjujejo zahteve glede kvalifikacij iz točke 5.1.
- 5.2.2.2. Načini izvajanja teh stalnih medsebojnih ocen se določijo v tehničnih izvedbenih postopkih.
- 5.2.2.3. Pristojni organi take ocene dovolijo in zagotovijo, da regulirani subjekti omogočajo dostop obema tehničnima predstavnikoma.
- 5.2.2.4. Če kateri koli od tehničnih predstavnikov meni, da strokovna usposobljenost pristojnega organa ni več ustrezna ali da bi bilo treba začasno ustaviti priznavanje ugotovitev ali certifikatov, ki jih izda pristojni organ, se tehnična predstavnika posvetujeta in opredelita popravne ukrepe.
- 5.2.2.5. Če se zaupanje ne obnovi na obojestransko sprejemljiv način, lahko kateri koli od tehničnih predstavnikov zadevo predloži Odboru za nadzor certificiranja.

5.2.2.6. Če Odbor za nadzor certificiranja zadeve ne reši, lahko katera koli od pogodbenic zadevo predloži skupnemu odboru v skladu s členom 15 tega sporazuma in točko 3.2.2 te priloge.

6. OBVEŠČANJE

6.1. Vsa sporočila med pristojnimi organi, vključno z dokumentacijo, kot je podrobno določena v tehničnih izvedbenih postopkih, so v angleškem jeziku.

6.2. Tehnična predstavnika se lahko za vsak primer posebej dogovorita o izjemah.

7. STROKOVNA POSVETOVANJA

7.1. V skladu s členom 15 tega sporazuma tehnična predstavnika obravnavata vprašanja, povezana z izvajanjem te priloge, na podlagi posvetovanja.

7.2. Tehnična predstavnika si po najboljših močeh prizadevata rešiti vprašanja na najnižji možni tehnični ravni po postopku, opisanem v tehničnih izvedbenih postopkih, preden vprašanje predložita skupnemu odboru.

8. PODPORA DEJAVNOSTIM CERTIFICIRANJA

- 8.1. Pristojni organi lahko pri dejavnostih certificiranja in nadzora stalne plovnosti, povezanih s projektiranjem, proizvodnjo in certificiranjem okoljske ustreznosti, na zahtevo na podlagi vzajemnega dogovora in v skladu z razpoložljivimi viri drug drugemu zagotovijo tehnično podporo, podatke in informacije. Postopek zagotavljanja take podpore je opisan v tehničnih izvedbenih postopkih.
- 8.2. Podpora, ki se zahteva in zagotovi v skladu s točko 8.1, ne vpliva na druge obveznosti glede izmenjave podatkov in informacij, določene v tej prilogi.
- 8.3. Kot je podrobno določeno v tehničnih izvedbenih postopkih, lahko podpora med drugim vključuje:
- (a) ugotavljanje skladnosti,
 - (b) spremljanje in nadzor.
- 8.4. Zahteva se lahko tudi podpora glede uvoza rabljenih zrakoplovov, ki so bili predhodno izvoženi iz katere koli od pogodbenic. Pristojni organ vsake pogodbenice lahko pomaga pristojnemu organu druge pogodbenice pri pridobivanju informacij glede konfiguracije zrakoplova v času, ko je bil izvožen.

9. DODATEK 1 – NAČINI PRIZNAVANJA IN POTRJEVANJA CERTIFIKATOV

9.1. Certifikati, izdani v okviru regulativnega sistema Evropske unije

Certifikat	Priznavanje/potrjevanje	Opomba
Certifikat tipa, ki ga izda pristojni organ Evropske unije	Potrjevanje	<p>Potrjevanje v skladu z načeli ravni vključenosti iz točke 4.4.2 Priloge in tehničnih izvedbenih postopkov; nekateri podatki, ki se v skladu s tehničnimi izvedbenimi postopki samodejno priznajo, vključujejo zlasti naslednje:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) letalski priročnik zrakoplova; b) priročnik za vgradnjo motorja (za certifikat tipa za motor); c) zahtevo glede omejitve plovnosti (vključno z zahtevami glede navodil o omejitvi plovnosti in glede ohranitve certifikata); d) priročnik za popravila strukture; e) navodila za stalno plovnost sistemov medsebojnih povezav električne napeljave; f) priročnik za masno ravnovesje.

Certifikat	Priznavanje/potrjevanje	Opomba
Dopolnilni certifikat tipa, ki ga izda pristojni organ EU, pomembne večje spremembe, ki jih odobri pristojni organ EU	Potrjevanje	<p>Pomemben dopolnilni certifikat tipa, pomembna večja sprememba: potrjevanje v skladu z načeli ravni vključenosti iz točke 4.4.2 te priloge in tehničnih izvedbenih postopkov. Nekateri pomembni dopolnilni certifikati tipa ali pomembne večje spremembe, kot so podrobno določeni v tehničnih izvedbenih postopkih, bodo potrjeni v skladu z racionaliziranim postopkom potrjevanja, omejenim na strokovno seznanjenost, pri čemer organ za potrjevanje ne bo vključen v dejavnosti dokazovanja skladnosti.</p> <p>Nepomembni dopolnilni certifikati tipa: potrjevanje na podlagi upravnega postopka, podrobno določenega v tehničnih izvedbenih postopkih.</p>
Nepomembne večje spremembe in večja popravila	Samodejno priznavanje	
Odobritev odredbe o tehničnih standardih, ki jo izda pristojni organ EU	Potrjevanje	potrjevanje na podlagi upravnega postopka, podrobno določenega v tehničnih izvedbenih postopkih.
Manjše spremembe in popravila, ki jih pristojni organ EU ali potrjena organizacija odobri v skladu z zakonodajo EU	Samodejno priznavanje	

9.2. Certifikati, izdani v okviru kitajskega regulativnega sistema

Certifikat	Priznavanje	Opomba
Certifikat tipa, ki ga izda kitajski tehnični predstavnik	Potrjevanje	Postopek potrjevanja v skladu z načeli ravni vključenosti iz točke 4.4.2 Priloge in tehničnih izvedbenih postopkov
Dopolnilni certifikat tipa, ki ga izda kitajski tehnični predstavnik; večje spremembe in popravila, ki jih odobri pristojni organ Kitajske	Potrjevanje	Postopek potrjevanja v skladu z načeli ravni vključenosti iz točke 4.4.2 Priloge in tehničnih izvedbenih postopkov
Odobritev odredbe o tehničnih standardih, ki jo izda pristojni organ Kitajske	Potrjevanje	Postopek potrjevanja v skladu z načeli ravni vključenosti iz točke 4.4.2 Priloge in tehničnih izvedbenih postopkov. Nekatere odobritve odredb o tehničnih standardih, kot so podrobno določene v tehničnih izvedbenih postopkih, bodo potrjene v skladu z racionaliziranim postopkom potrjevanja, omejenim na strokovno seznanjenost, pri čemer organ za potrjevanje ne bo vključen v dejavnosti dokazovanja skladnosti.
Manjše spremembe in popravila, ki jih odobri pristojni organ Kitajske	Samodejno priznavanje	

9.3. Izvedbene določbe

- 9.3.1. Upravni postopek iz zgornjih preglednic ne vključuje tehnične preiskave: ko organ za potrjevanje prejme popolno vlogo, kot je podrobno določena v tehničnih izvedbenih postopkih, v največ treh do petih tednih, odvisno od kompleksnosti izdelka, izda potrjen certifikat.
- 9.3.2. Razvrstitve v kategorije manjši/večji in pomemben/nepomemben opravi certifikacijski organ v skladu z merili in opredelitvami pojmov iz te priloge, razlagajo pa se v skladu z veljavnimi pravili in postopki certifikacijskega organa.
- 9.3.3. Certifikacijski organ pri določitvi, ali sta nek dopolnilni certifikat tipa ali večja sprememba pomembna ali nepomembna, obravnava spremembo ob upoštevanju vseh predhodnih zadevnih sprememb projekta in vseh povezanih revizij veljavnih specifikacij o certifikatu, ki so vključene v certifikat tipa za izdelek. Spremembe, ki izpolnjujejo eno od naslednjih meril, se samodejno štejejo za pomembne:
- (a) splošna konfiguracija ali načela konstruiranja niso ohranjena;
 - (b) podmene, uporabljene za certifikacijo izdelka, ki naj bi se spremenil, niso več veljavne.